

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrierile nefrancate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimitează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppel;
Nachfolger; Anton Oppel; J.
Dumreicher; în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Hatas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Kurolyn & Liebmann.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVII

„Gazeta“ iese în săptămână.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. celestori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 8 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 261.

Brașov, Luni-Marți, 29 Noembrie (11 Decembrie)

1894.

Lămuriri.

I

Brașov, 28 Noembrie v.

În ajunul adunării din Sibiu s'a ivit în sinul partidului nostru național o divergență de vederi principiară, asupra căreia datorită suntem să revenim, cu atât mai vârtos, cu cât faptul, că această divergență a fost și este exploatată de unii cu scop de a discredita pe o parte mare dintre fruntașii partidului înaintea opiniei publice, e de natură a da naștere unor neînțelegeri durabile, ce amenință nu numai solidaritatea, dar chiar existența partidului nostru național.

Amu amănătu cu intențiune de a răspunde până acuma la atacurile necalificabile, ce s'au îndreptat din acest incident și în contra organului nostru și a atitudinii sale față cu modul de procedere la convocarea adunării trecute, pentru ca să lăsăm timp să se așeze pasiunile ațitate de cei ce nu s'au sfîtu a stărni în aceste grele vremuri ură și neîncredere între frați.

Trebuie să fim cu sânge rece, când procedem la examinarea răului, ce s'a ivit între noi, căci, cum amu dîsu, este în joc mai mult decăt un interes fugitiv, o ambițiune deșertă a unora sau a altora, este în joc pacea și tăria interioară, unirea strînsă și neînvingibilă dintre frați, dela care atîrnă victoria viitoare a cauzei noastre.

În articolul nostru, scris imediat după adunarea din Sibiu, am accentuat, că, decăt ținta acestei adunări, pe lângă manifestația sentimentului viu național al poporului nostru față cu asupririle și prigonirile vremurilor, a mai fost și strîngerea legăturilor între noi, atuncî ceea ce s'a petrecut la punerea în scenă a adunării și în zilele pregătitoare din ajunul ei, din

partea unora, nu numai că nu ne pôte mulțumi, dar trebuie din contra să ne umple de adînci îngrijiri pentru viitor.

Este der vorba aici de o cestiune internă a partidului nostru și se impune înainte de tôte întrebarea: ce s'a petrecut la punerea în scenă a adunării și în zilele pregătitoare din ajunul ei?

Pentru a răspunde la această întrebare cu tôte claritatea și obiectivitatea, este de lipsă să facem mai întai o mică excursiune asupra situației partidului nostru dela procesul Memorandului încoc.

Scim că la acest proces s'a manifestat în modul cel mai strălucit solidaritatea din nou proclamată de conferența națională din vîra anului 1893.

În decursul acestui proces, mai ales după sentința tribunalului din Clușiu, prin care partea cea mai mare a membrilor comitetului central alți partidei au fost condamnați la cele mai grele pedepse, a prins între noi și mai multă rădăcină convingerea, că numai printr'o strînsă unire a tuturor forțelor noastre naționale, vom pute să ținem peptu atacurilor turbate ale adversarilor neamului nostru.

„Trebuie să ne stringem și mai mult răndurile“ era devisa zilei și spre onorea președintelui comitetului nostru fiă dîsu, elu era în fruntea celor ce stăruiau ca acesta dorință și convingere generală să se realizeze prin fapte.

Der care era calea cea mai potrivită spre a ajunge la încheierea forțelor noastre? Negreșit că numai aceea a bunei înțelegeri, er' nu aceea a vrajbei dintre frați!

Încă din epoca așa numitei acțiuni a Memorandului rămăsese pe fundul paharului solidarității noastre unu precipitat turbure și urit din vrajba artificială suscitată și nutrită

de cătră unii omeni grupați în jurul „Tribunei“. Chiar în decursul procesului Memorandului se auzea încă din când în când pronunțându-se cu orecare bănuială cuvîntul „moderat“, ce fusese inventat de ei și apoi exploatat de foile ungueresci, însă, cum scim, fără de nici un rezultat.

Era învederat, că acestu precipitat urit trebuia delaturat înainte de tôte ca să se limpedescă pe deplin apa solidarității, căci de solidaritate aveam lipsă mai mare ca orîși când.

Pentru acestu scop, după o înțelegere cu fruntașii, ce se aflau în Clușiu, președintele Dr. Rațiu s'a decis a conchiama, două săptămîni în urma procesului Memorandului, o conferență intimă în Sibiu, la care au fost invitați, pe lângă membrii comitetului, și unu număr însemnat de bărbați de frunte, din diferite ținuturi, cari de doi ani încoc au fost atuncî pentru primă oră consultați.

Scopul conferenței era a se sfătu în mod intim asupra situației create partidului nostru prin procesul Memorandului.

Resultatul, în situațiunea critică, în care ne aflam, nu putea să fiă altul, decăt constatarea absolutei necesități de a conlucra cu toții în strînsă unire. S'au prevădit eventualitățile viitoarelor noastre lupte, s'a cerut convocarea conferenței partidului nostru, rămîind ca comitetul să stabilească terminul și pentru casuri neprevădute de nouă complicațiuni a fost rugat comitetul să convoce din nou o conferență intimă mai mare, care în înțelegere cu elu să stabilească viitorul mod de procedere.

Scurt timp după amintita consultare sosi la Sibiu ordinul ministerial, prin care se disolvă comitetul și se amenință organizarea

partidului nostru, eventualitate, care fusese prevădită în acea consultare.

Se ivise deră curîndu necesitatea unei noue consultări pentru a lua hotăririle definitive în apărarea intereselor de existență ale partidului nostru. Der acesta consultare nu s'a ținut în cele cincî săptămîni până la întemnițarea comitetului, și noi amu atribuită această împrejurărilor estra-ordinare și grele, în care s'afia p'atuncî comitetul.

Mai târziu însă amu aflat, că totu s'a ținut în Iulie o consultare multu mai restrînsă, cu membrii comitetului, în care s'a luat deciziunea de a se convoca conferența reprezentanților alegătorilor noștri pe ziua de 23 Septembrie a. c. cu scop de a i-se comunica ordinul ilegal alu ministrului de interne.

A trecut însă și acestu termin fără ca să fi urmat convocarea conferenței partidului și numai la finele lui Septembrie a. c. s'a reluat firul întrerupt alu consultărilor cu toți factorii partidului nostru, inițiate de dl. Dr. Rațiu în Iunie a. c., conchiâmându-se o consultare mai mare confidențială în Arad la 29 Septembrie a. c.

Voci vieneze asupra situației.

Foia vieneză „Neue Freie Presse“ publică declarațiunile unui pretinsu bărbat de înalt poziție, care se fi dîsu, că nu se mai pôte trage la îndoială, că sancționarea se vada. Opinia publică însă se abiă atata respectu față de factorul suprem, încăt se-și stăpînescă îndoilele și neastîmpărul. Actualmente e cu multu mai importantă cestiunea, că în Ungaria trebuie urmată o direcțiune mai conservativă, și în legătură cu acesta Ungaria s'ar apropia mai mult și mai bine de Austria, însă nu de liberalii, ci de conservatorii austriaci. Spre scopul acesta mai e delipsă ca pretensiunile naționalităților să fiă băgate în seamă mai mult.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Importanța morală a poeziei și misiunea ei în zilele noastre.*

De M. Strajana.

Cuvîntul poezie are trei înțelesuri. În înțelesul celu mai întins ea cuprinde întreaga natură, cum arată însași etimologia cuvîntului, care înseamnă creațiune. Poezia numim, în acestu sensu general, farmecul ce simțim în privirea frumuseților naturii, începîndu dela cea mai modestă floare până la azurul adînc și nemăsurat al cerurilor, și în bucuriile vieții, începîndu dela simpla plăcere de a exista până la estasa iubirii și entuziasmului. În acestu sensu fiă-care colț alu naturii, fiă-care fenomen alu ei, fiă-care anotimp și fiă-care parte a vieții, iarna bătrînețelor, ca și copilăria, și chiar durerea își are poezia sa.

Limba română exprimă în mod admirabilă această poezie, cum arată literatura noastră populară. În nici o limbă nu

cred să existe unu cuvîntu mai poetic decăt dorul, care cuprinde, țesute în sine, cele mai duiose, mai nobile și mai vii sentimente de durere, de regret, de întristare de iubire și de speranță.

Alu doilea înțelesu ilu are poezia, ca product alu artei. Nu este nimeni, care să merite numele de om și pe care să nu-lu impresioneze priveliștea unui frumos apus de soare, sau a unei scene de bucurie, ori de suferință. Însă artiștii, înzestrați cu imaginațiune mai bogată și cu simțire mai vie, simțesc mai adîncu atatu frumusețile naturii, cât și plăcerile și durerile vieții; și grați impresionabilității lor estra ordinare, uneori sunt atatu de mișcați de ceea ce ved și simt, fiă o rază de soare, fiă murmurul unui riu, o privire, o lacrimă sau unu suris omenesc, încăt simt o trebuință neînvinsă de a comunica tuturor sentimentele și visiunile lor. Astfel se nasc creațiunile artistice; și în acestu sensu ori-ce operă de artă, o cântare, o statuă, unu danțu sau o zidire frumoasă, este o poemă. Și arta în genere este o poezie superioară naturii.

Însă artele se disting între sine după mijlocele de expresiune; și, în sensu mai re-

strînsu, numirea de poezie se dă numai artei, alu cărei mijlocu de expresiune sunt cuvintele.

Poesia în acestu înțelesu cuprinde întreaga literatură estetică, atatu în versuri, cât și în prosă.

Voiu încerca, să arăt mai întai prin câteva exemple, influența ce are asupra noastră poezia naturii; apoi voiu stărui asupra poeziei proprii și a misiunii ei speciale în vîcîl nostru.

Decă luăm o lespede subțire de metalu sau de lemn uscat, o fixăm în aer și tragem pe marginea ei cu arcul, moleculele ei se pun într'o vibrațiune armonică. Această vibrațiune se comunică aerului dimprejur și prin aer auzul nostru, ca unu sunet plăcut. Decă pe această lespede presărăm unu praf subțire de nisip, cum a făcutu fizicul Chlandi, ca să arate forma vibrațiunilor, și apoi vom trage cu arcul, nisipul va forma felurite figuri plăcute la vedere, asemenea vibrațiunilor, cari produc sunetul, și cari pentru aceea se numesc figuri acustice sau, după autorul experimentului, figuri chladniane.

Decă, punîndu gazu pe lespede, vom

produce lumină, și apoi vom trage cu arcul, armonia sunetului se va comunica luminei, care va lua direcțiunile și formele vibrațiunilor lespelei și ne va desfătă ochiul, precum sunetul ne desfătă urechia, prin aceeași armonie.

Pe această teoriă a vibrațiunilor moleculare sunt întemeiate frumoșele experimente acustice și optice, numite *flăcările lui König, caleidofonul lui Wheatstone, comparatiunul optic alu lui Lissajoux*; și pe această teoriă se întemeiază facerea tuturor instrumentelor musicale.

Considerîndu acum, că agentul fizic al sunetelor sunt valurile aerului formate de vibrațiunile corpului sunător, precum agentul fizic al luminei sunt undulațiunile eterului cauzate prin vibrațiunile soarelui sau altor corpuri luminoșe; și considerîndu, că aceste mișcări numai comunicate creerului prin nervul acustic al urechii devin sunete, și undulațiunile eterului numai comunicate prin nervul optic al ochiului devin lumină și color și dau naștere admirabilei feeri a lunei din afară cu miile ei de forme și de color, ne putem esplica în modu aproape mecanic influența poeziei asupra noastră

* După „Convorbiri Literare“.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ dice, că din cercurile aristocrației din Viena s'a telegrafat la Budapesta, că Ungaria se poate aștepta nu numai la o schimbare de persoane, ci și la o schimbare de sistem. Corona nu și-a pierdut încrederea numai față de ministerul Wekerle, ci și față de partida liberală. Viitorul guvern nu va fi format din membri partidei liberale; se va dizolva camera și se speră, că noua cameră va arăta o constelație, care va face posibilă schimbarea sistemului de până acum. Noua majoritate voră forma-o disidenții lui Szapáry, partida lui Apponyi și elemente, cari până acuma n'au fost reprezentate în parlamentul maghiar. Președintele viitorului cabinet va fi contele Albert Apponyi.

Episcopatul catolic și refomele bisericesci.

Revista săptămânală ungară „Politikai Hetisz. mlé“ aduce știrea, că în palatul primatului Vassary s'a pregătit deja pastorală, ce va da-o corul episcopesc catolic din incidentul sancționării eventuale a proiectelor bisericesci politice.

Acastă pastorală — dice numita revistă — cuprinde o simplă protestare contra căsătoriei civile obligatorie, și cu toate că ea este ținută în tonu crutător, totuși se poate conchide din trēnsa, că fiă care bun catolic este dator a se lupta contra căsătoriei civile, ăr clerul superior catolic își ține de datorință a lupta contra acestei reforme, chiar și decă ea ar deveni lege.

Afară de acēsta în cursul anului viitor se intenționează convocarea unui Sinodului catolic și va lua mēsură, ca se se înființeze autonomia catolică, deodată cu înțrarea eventuală în vigōre a legilor bisericesci politice.

Congrua preoților vrē s'o reguleze corul episcopatului catolic independent de intervenirea guvernului, și în privința acēsta în curēndu se voră încheia lucrările.

„Egala îndreptățire la noi“.

Clușiu, 8 Decembrie n. 1894.

(Correspondență part. a „Gazetei Transilvaniei“.)

Onorate D-le Redactor!

Etă o dovadă diatre cele mai eclatante, cumcă noi Românii ne bucurăm de de cele mai „liberale drepturi“ în țera acēsta fericită!

De astădată mă mărginesc a Vē face cunoscut numai libertatea dreptului de înțrărire alū cetățenilor, respective a Vē arăta cu documente — se înțelege acestea nu sunt nise lucruri nouē pe la noi — că anume, cum înțelegi drăguții noștri stăpânitori respectarea drepturilor și legilor; documentele vorbesc, eu nu-o să adaug nimic.

În luna Noemvre a anului espirat

Impresiunea oricărei frumșeți, oricare plăcere estetică este o vibrație armonică, asemenea armoniei musicale, care pētrundēnd în sufletul nostru cauzăză acea liniște senină, acele sentimente nobile și sublime, sēu acele emoțiuni generōse, cari storc lacrimi de bucurie sēu de durere, cari înaltă simțul și valōrea vieții și apropie pe om de idealul sēu. Când suntem turburați de vre-o nemulțămire, sēu când vre-o durere ne apasă inima și putem eși singuri în o grădină, pe câmp, ori într'o pădure, găsim în sinul pădurei mângăierea și alinarea, cari fōrte rar ne-o potă da omenii. Pentru aceea iubesc atāt de mult natura mai ales artiștii și poeții. Ei portă în suflet o sete arđtōre de iubire și simpatie, pe care din cauza firei lor delicate, estra-ordinare, în contradicere cu firea și modul de viață alū altora, anevoiă o potă afla în societatea omenească.

„De aci vine — dice Shelley — că noi în starea părăsită, încungiurați de omenii, cari nu simpatizează cu noi, iubim florile, verdēta, apa, cerul, elocința vēntului și melodia undelor, cu un farmec asemenea aceluia, cu care ascultăm glasul unei iu-

treută, vē fac cunoscut, că consiliul universitar, rugarea acēsta a luat-o la desbater în ședința lui ordinară din 27 Iunie an. cur., și în urma opiniunii referentului, pe baza înalte ordinațiuni ministeriale nr. 4290 din Februarie 1889, cu decisiune unanimă a și eșit că: după ce ascultătorii dela universitatea din Clușiu au „önkēp-zōkōr“, la care fără deosebire de confesiune și naționalitate oricare ascultător universitar pōte fi membru; după ce în Clușiu bibliotecă literare și de beletristică, mai departe instituțiuni și societăți filantropice sunt destule la număr pentru tōte clasele sociale, ținerea unei adunări în interesul înființării unei noue societăți nu o concede.

„Dat în Clușiu din sesiunea ordinară a consiliului universității Franciscu Iosefine ținută în 27 Iunie 1894. (L. S. Dr. Brandt, rector. (Mai jos) D-lui Ioan Gheție iurist și soți, Loco“.

„Clușiu 1893, Noemvre 6 nou.

„Vasile Orosu, Ionu Branda, Octav. Utaea, Nicolae Tanco, Titus Popu, Constant. Titienni, Ionu Corbu, Leone Parasca, Valeriu Candrea, A. O. Bogdanu, Eug. Patăceanu, Nicolae Stanilla, Patr. Barbu, Ludovicu Csato, G. Vățăsanu, Iulianu Chitul, Aureliu Nichita, V. Popu de Basescu, Rom. Roșescu, Valeriu Tempea, Coriolanu Mesesianu, Valeriu Laslo, M. Popu, Nerva Moldovanu, Iulianu Nistoru, Aureliu Ciortea, Ionu Mircea, Em. Munteanu, Valeriu Mustea, George Ciutea, R. Dobó de Rusca, L. Cigăreanu, Semproniu Munteanu, Vasile Crișanu, Eugeniu Porea, Romulu Poppu, Ionu Gheție, Ionu Rece, Iuliu Pipoșu, Iuliu Moldovanu, Iancu Ioanovicu, I. Cotofanu, Iul. Popescu, Ionu Bozacu, Ionu Fodoru, George Simonu, Alesandru Popu, Laur. Nestoru, Ionu Bucuru, Aureliu Maniu, Teodoru Sbarcea, Iustin. Harșa, S. Popu de Basescu, Em. Nemeșu, Vasile Pasou, Gregoriu Scridoniu, Ionu Iepure, George Viltu, Vasile Maioru“.

Ne-am rugat așa-déră 60 de inși (suntem mai mulți în Clușiu însă — renețăm....) Rectorului; am așteptat cu paciență un an întreg răspunsul sēu. Și o, ce liberalism fericit și salutar! Etă — răspunsul:

Nr. 664—1895 pres. La rugarea D-vōstre pentru concederea ținării unei adunări în cestiunea înființării unei societăți culturale, înaintată mie în 31 Decemvre a anului

*) § 86 e de următorul cuprinsu: Civii universitari în localitățile edificiului universității, conformu necesității obveniente, potă pertracta în sesiuni organizate cestiunile privitoare la ei: la astfel de adunare însă, pe lângă anunțarea obiectului de consultațiune, este a se esopera înainte concesiune dela Rectorul universității. — Rap.

bite, alū cărei cântec rēsună numai pentru noi“. Și nu numai armonia și blāndețea maestōsă a naturii ne încantă; găsim o plăcere tainică chiar în turburările și cataclismele ei. Una din cele mai mari plăceri ale lui Schiller era, ca pe timpul furtunei, când fulgerii brăzdau norii întunecoși și când tunetele și vēntul sguđiau atmosfera, se se preumbe cu luntrea pe valurile turburate ale Elbei. Renumitul pedagog Fröbel considera viața omului și a naturii, a inimei și a florilor, ca ne-separabile, din momentul, când a cunoscut, că ele sunt supse unor legi identice. Trailul sēu în mijlocul naturii l'a convins totu mai mult despre adēnca intimitate între natură și om și l'a făcut să vadă într'ēnsa, și mai ales în viața frumōsă și liniștită a arborilor și a florilor, o oglindă, un simbol alū vieții omenești, pe cea mai înaltă trēptă a dezvoltării ei. Și acēsta ideă l'a condus la întemeierea grădișilor de copii, pentru educațiunea copiilor în sinul naturii, în armonie cu legile ei.

(Va urma.)

„Dat în Clușiu din sesiunea ordinară a consiliului universității Franciscu Iosefine ținută în 27 Iunie 1894. (L. S. Dr. Brandt, rector. (Mai jos) D-lui Ioan Gheție iurist și soți, Loco“.

Așa-dér se ne mestecăm între ei prin önkēp-zōkōr-ur, se cetim opurile lui Hunfalvy prin bibliotecă etc.

Nu mai trebuie comentară!

Aleco.

SCRIRILE ŢILEI.

— 28 Novemvre.

I. P. S. Sa Dr. Victoru Mihalyi, după cum cetim în „Unirea“, însoțit de Reverendissimul domn vicar capitular din Blașiu I. M. Moldovanu și de Revds. d-nu Petru Popu, canonic în Lugos, plecă ađ la Viena, spre a i-se lua obicnuitul procesu informativ la nunciatură.

Din Bucuresci. După insistența mai multor d-ni deputați, discuția asupra proiectului de răspuns la mesagiul Tronului, discuția, care trebuia să începă Sămbătă, s'a amānat pe ađ, Lun. Oratorii opoziției, cari s'au incrisu pentru a lua cuvēntul la discuțiunea răspunsului la mesagiul tronului, sunt d-nii C. Stoicescu, Nicolăescu, Delavrancea, A. Stolojanu, E. M. Porumbaru, I. Grădișteanu, N. Fleva și Gr. Păucescu.

Strāmūtarea scaunului patriarhalu sērbescu în Budapesta. Organul radicalu sērbesc „Zastava“ surprinde pe cetitorii săi cu știrea senzațională, că strāmūtarea scaunului patriarhalu sērbescu dela Carlovētu la Budapesta este lucru hotărāt. Numita fōiă dice, că patriarhalu sērbescu Brancovicu s'a învoit la acēsta strāmūtare. Se mai colporteză știrea, că nu numai patriarhatul va fi strāmutat la Budapesta, ci și Congresul bisericesc și seminarul. Deja este gata planul noului palat patriarhalu în Budapesta. Ideia acestor strāmūtări a pāsīt în stadiul realizării după adunarea de protestare sērbescă contra reformelor bisericesci politice.

La închisōre. Sămbătă d. a. au plecat sēși fac osēnda, ce le-a dictat tribunul din Clușiu, d-lu Titu Liviu Albini, condamnat la douē luni temniță ordinară în procesul „Foi Poporului“ pentru articolul „Nu li-e sufletul curat“, și Ioan Popa Necșu la douē luni temniță ordinară în procesul „Tribunei“ pētr'o adresă de aderență subscrisă de Halița și soți.

Serbare școlară în Bucuresci. Mercuri șola normală Carolu I va serba a 27-a aniversare dela înființarea ei.

Noul arhiepiscopu latinu din Bucuresci. Sămbătă la orele 10 jum., Eminența Sa monseniorul dr. Otto Zardetti, noul arhiepiscopu latinu în Bucuresci, a luat în posesiune scaunul arhiepiscopescu printr'un solemn serviciu divin. Pe lângă numerosul publicu din capitală, un număr fōrte mare de țerani catolici din satele Popești și Dudești merseră să asiste la acēsta ceremonie.

A doua căsătorie a lui Crispi. Crispi, bētrānul prim-ministru italianu, s'a hotărāt în fine, ca pentru trecerea în căsătorie cu a doua soție, donna Linna, să cēră și

binecuvēntarea bisericeii. Ceremonia religioasă s'a făcut Mercurea trecută la Roma. Prima soție a lui Crispi trāese încă și a protestat energic în contra acestui act de cununie. Vaticanul însă i-a respins cererea.

Daruri. D-nii Nicolae Dumba, membru alū Cameri seniorilor din Viena, Mihailu Dumba, fratele sēu, Dim. Mihailu N. Dumba și Constantiu Dumba, prim-secretar alū legațiunii austriace la Bucuresci, proprietar de imobile rurale în România, au dăruit casei de ajutor „Carol-Elisabeta“ 30 mii lei. Totu asemenea d-lu Al. Mavrocordat, fostu șambelan alū M. S. regelui, a trimis d-lui L. Catargiu, pentru același scop, suma de 1000 lei.

Literatū sinucisū. O nouă jertfă a ruletei dela Monte-Carlo. După cum se anunță din San-Remo, literatul englesu Stradling s'a sinucisū țilele trecute, trăgēndu și un glonț de revolver, pentru că a pierdut în joc la Mante-Carlo, suma de 300.000 lire.

Corăbii de hărtie. Trei elevi ai școlii de arte din Brest, au trecut canalul dela Nantes la Brest, pe un vas de hărtie. Acest vas, lung de șese metri, era înțreg de hărtie lipită cu clei și a putut fi fōrte bine cărmuit. Asemenea experimente se fac pentru construiri unor bastimente mari de hărtie.

Unu nou institutu de creditu și economii.

Branu, 6 Decemvre 1894.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans“)

Onoratū Redacțiune!

Este în generalu cunoscut, cumcă în împrejurările grele de ađ poporul nostru numai pe calea asociațiunii mai pōte rezista contra influențelor esterne; asociațiunea este factorul puternic alū civilizațiunii, culturii și dezvoltării intereselor nōstre economice, industriale și comerciale.

În acēstu secol alū civilizațiunii, vedem la tōte popōrele culte, că s'au înființat diferite societăți economice, comerciale, prin cari se ridică bunăstarea materială a poporului.

În deceniile din urmă, începēndu dela a. 1872 încōce, cu bucurie constatăm, că poporul nostru românesc, mai în fiă-care districtu a înființat una sēu douē institute de credit și de economii, societăți pe acții, cari au luat un avēntu fōrte îmbucurător.

Din anul 1872 încōce, începēndu cu binefăcătorul institutu de credit și economii „Albina“, s'au înființat 41 bănci populare, ăr în a. 1894 s'au mai activat încă 5, între cari ocupă locu și societatea pe acții, institutul de credit și economii „Parsimonie“ în Branu.

De mult a așteptat bunul și paucul popor brănean acēsta instituțiune binefăcătoare economilor, dēr tōtă așteptarea a rēmas fără rezultat, până în anul acesta, când spiritul energic și paciința de fieru a unui bărbat, care nu de multu timp s'a stabilit în mijlocul poporului sēu, din care s'a născut — care obosit de muncă în serviciile publice s'a retras la bētrānețe în pensiune, ca departe de șgomotul orașului, în regiunile romantice și liniștite ale Branului, între Bucēciu și Piatra Craiului, între conaționali săi, se și afe mângăere, — a pus în vedere poporului brănean avantajul, ce ar rezulta în urma înființării unei bănci în Branu.

Acestu vrednicu bărbat este Ilustri-

*) În privința acēsta, d-lu N. P. Petrescu a publicat de curēndu o broșură valoroasă, „Compasu Românescu“ (An. II), în care se arată starea institutelor nōstre de Credit și Economii. Recomandăm cetitorilor noștri și întregu publicu românesc acēsta prețioasă lucrare, ce face onōre autorului. Se află de vēndare la d-lu autoru în Brașov. Prețulu 1.20 corōne.

— Red.

ntea Sa D-lu Ionu Cav. de Puscariu, jude de Curie in pensiune.

La iniiativa densusului, sprijinitu si de alii fruntași ai Branului, se începura comitariile serioase in ziua de 16 Iulie 1894, la care si s'au emis prospectele de subscriere, cari desi au avut terminu pana la 1 Dec. 1894, totusi zelulu celu mare, doința cea fierbinte a poporului brăneanu pentru inființarea băncii, n'a așteptatu ziua ultimă de subscriere, ci celu multu in 25 zile, cu ințela vântului, s'a asigurat capitalulu fundatiunali prin subscrieri si soliri in bani gata.

Espirandū terminulu de subscriere, ast-felū pe ziua de 5 Decembrie a. c. s'a conchiamatū adunarea generală constituantă a acționarilor, la care, cu mare interes generalū, au luatū parte aprupe toți acționarii subscriși, nu numai cei din comunele brănene, ci si cei din depărtare si-au îndreptatū privirea la Branū, mergendū, ca se sərbătorească această întreprindere salutară.

Afară de acționarii din comunele centrale ale Branului, au luatū parte încă d-lu Iosif Puscariu, avocatū in Brașovū, d-lu Nicolae Garoiu, avocatū si d-lu Nicolae Penciu, jude r. din Zerneștū, apoi din Budapesta d-lu N. Manoiu, juristū.

Fundatorii acestei bănci sunt: Ionu Cav. de Puscariu, Iosif Puscariu avocatū, George Mănoiu primarū, N. Mănoiu juristū, Axente Moșoiu notarū, George Enescu parochū, Ilariu Raitū parochū, Mironu Tatoiu primarū, si alții.

La 2 ore p. m. intrunindu-se aprupe toți acționarii in localulu Institutului, se deschide ședința prin președintele ad hoc Ionu Cav. de Puscariu, care in discursulu său de deschidere, prin cuvinte alese si pătrunđtore, aratā insemnătatea si scopulu adunării, după care apoi a urmatū constituirea alegendū-se cu unanimitate de președinte permanentū alū adunărilor generale Ionu Cav. de Puscariu.

I. In direcțiune s'au alesū: Iosif Puscariu avocatū, Ionu Mănoiu preotū, Dr. Mironu Puscariu archimandritū, George Enescu preotū, Ilariu Raitū preotū, Axente Moșoiu notarū comunalū, George Mănoiu primarū, Mironu Tatoiu primarū, Ionu Gentū preotū, Ionu Clinciu profesorū, Josif Runcanu preotū si George Babeșu cancelarū pretorialū.

II. In comitetulu de supraveghiere s'au alesū: Nicolae Garoiu avocatū, Nicolae Mănoiu juristū, Leontinu Puscariu preotū, Iosif Enescu proprietarū, Josif Cojionu preotū si Ionu Mănoiu comisarū.

In această ședința s'au verificatū mai întâi acționarii, s'au cetitū si satoritū statutele, si cu mare indulgență si paciență s'au luatū si alte dispozițiuni in această afacere.

Vă mărturisescū, D-le Redactorū, că m'a lăsatū satisfăcutū spiritulu de progresare, ce-lū desvöltă poporul brăneanu de unū timpū incōce. Suntū peste 10 mii de suflete, presărați pe văile si plaiurile Branului, cari se ocupă cu economia vitelorū si negoțū cu România; unū poporū sirguinosū si paolnicū, care se supune legilorū, ascultă de fruntașii săi, de preoți si învățători. Străinulu află ospitalitate la ei, si nimeni se depărtază, din casa brăneanului găiatū.

simțitū poporulū necesitatea inființării acestei bănci, pentru-că economulu, profitulu curatū alū ostenelelorū sale ilū depune spre păstrare si fructificare, ér celu ce are lipsă de imprumutū a scăpatū de usura cea mare a bogătanilorū fără milă.

Am admiratū lupta si interesulu ce-lū dovedesce poporulū brăneanu pentru bună starea bisericilorū si școlilorū, si chiar in oasulū acesta a arătatū poporulū brăneanu, că unde interesulu comunū ilū chiamă, acolo e si elū.

Acelora însă, cari suntū prea puținū la numărū, si cari n'au arătatū nici unū interesū comunū la inființarea acestei bănci, le recomandū să ia exemplu dela economulu fără școlă, care desi n'a avutū fericeirea să studieze, totusi a priceputū mai in grabă insemnătatea băncii, ca acelu preotū său învățătorū, care a statū indife-

rentū si fără încredere in această întreprindere salutară.

Nu trecū însă cu vederea fără a le spune brănenilorū, noștri si cu deosebire fruntașilorū, ca să nu uite proverbul latinū: „*Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur*“. Le recomandū, ca pentru-ca să pōtă îndeplini cu succesū afacerile comune, să lucreze fără patimă, in bună înțelegere, in interesulu si fericeirea poporului, căci decă preoții, învățătorii si fruntașii poporului nu vorū da exemplu viu, si nu vorū dovedi fapte nobile, ca ast-felū să fiă demnū de respectulu poporului, atunci cu atâtū mai puținū să pōte aștepta acesta dela țeranulu si economulu necăjitū.

N.

Mórtea inginerului Lesseps.

Firulū telegraficū aduce scirea, că Ferdinand de Lesseps, nefericitulū bētrānū, in jurulū căruia s'a făcutū atâtā sgomotū cu scandalōsa afacere a Panamei, a muritū Vineri.

Ferdinand de Lesseps e născutū in Versailles la 19 Noembrie 1805. A ocupatū diferite posturi in diplomațiā si prin serviciile imense aduse Franței in diferite rânduri, a meritatū cele mai înalte distincțiuni.

In Octombrie 1854, Ferdinand de Lesseps se duse in Egiptū, unde 'lū invitase Mahomed-Said, noulū vice-rege. Aici concepu proiectulu străpungerei istmului de Suez. Comunică acestū planū lui Said-pașa intr'o călătorie, pe care o făcu cu acesta dela Alexandria la Cair, prin deșertulū Libic, si pașa, întrevēdendū rezultatele acestei idei, 'i cerū unū memoriu asupra proiectului. Frumōsa publicațiune, care apărū sub titlulū „Străpungerea istmului de Suez, espunere si documente oficiale“ dedea tōte amēnunțele asupra acestei întreprinderi. Dificultăți diplomatice, băneli din partea Porței, rivalitāți ale administrațiunei engleze si o multime de alte împrejurări suspendarā pentru multā vreme esecutarea acestui măreț proiectū. La 1859, după ce a strinsū, fără concursulū bancherilorū, ci numai prin grația popularității sale, unū capitalū de peste două sute de milioane prin subscrițiuni, Lesseps începū lucrările.

Mórtea lui Said-pașa, in 1863, amenință întreprinderea cu nouē complicațiuni, mai alesū aplicarea felahilorū egipteni la cultura bumbacului lipsi compania din numărōse brațe, pe cari le întrebuiința. Dēr dificultățile acestea furā supuse arbitragiului Napoleon III, care le aplană impunendū concesiuni reciproce. Lucrările cōtinuarā, de si mai încetū, si la mijloculū anului următorū se deschise unū canalū suficientū de a lăsa să trecā unū vasū dintr'o mare intr'alta.

Puținū câte puținū albia canalului se lărgi. In fine apele Mediteranei si ale mării Roșii se împreunarā si canalulū primindū pretutindenī o lărgime aprupe normală, se făcurā pregătiri pentru o solemnă inaugurare in Noembrie 1869. Inaugurarea canalului avū locū, cu tōte sgomotele alarmante răspândite in lumea financiară, la epoca anunțată in fața mai multorū suverani său a reprezentanților lorū si a unui imensū concursū de savanți si de diariști invitați la cea mai mare lucrare a secolului acestuia.

La 21 Iulie 1873, Ferdinand de Lesseps fū alesū membru liberū alū academiei de sciințe in loculū lui Verneuil si in acest înaltū corpū susținū de mai multe ori posibilitatea creării unei mări interioare in Algeria si a unui drumū de fierū centralū asiaticū.

La 15 Martie 1876 fū alesū senatorū in loculū rămasū vacantū prin mórtea d-lui de la Rochette.

La inceputulū anului 1879, Lesseps întreprinse o vigurōsă campaniā in favorulū străpungerei istmului de Panama, dēr cu totū activulu concursū alū presei franceze, avū in contra lui opiniunea publică americană, si prima subscrițiā, ce deschise, întâmpinā unū eșecū. Fără să se descurajeze, neobositū orū, cu tōtā vârsta-

de 75 de ani, plecā in America, ca să-și apere proiectulu.

Ferdinand de Lesseps a publicatū, in timpulū diferitelorū periōde ale operei gigantice care trebuia, mai târziu, să-lū coste atâtū de scump, diferite broșuri, documente, rapōrte, discursuri.

După o muncă supraomenescă, muncă despre care viitorimea va vorbi vecnicū cu admirațiā, s'a constituitū compania Panama pentru străpungerea istmului cu același nume.

Procesulū din anulū trecutū, din nenorocire, a aruncatū noroiu peste această extraordinară figură.

Mulțamită.

Neputandū mulțami fiă-cărui in particularū, rogū pe toți acei stimatū amici si cunoscuți, cari cu ocaziunea încetării din viață a scumpului meu soțū si-au esprimatū condolențele, ori au luatū parte la imormēntare, să primescā pe această cale sincera mea mulțamită.

Deva, 9/12 1894.

Ved. Lucreția C. Olariu.

Teatru germanū.

Sâmbatā sērā s'a jucatū comedia in 4 acte a fraților Günther: „Der Stiftsarrht.“ In această comedie se represintă mai alesū fățarnicia esconsă a unorū femei cu trecutū aventurosū, cari s'au retrasū intr'o viață aprupe călugărescā, precum si contactul acestora cu lumea esternă. Persōna principală e unū tēnērū, care devine mediculū institutului de femei. Elū a fostū jucatū de D-lu Deutschinger si putemū afirma, că nu fără succesū, desi in unele locuri se observa nisuință prea mare din parte-i, de a scōte la ivelā unele situațiuni ridicole, cari in faptā nici nu prea erau deatare natură. De asemenea bine a jucatū si D-lu Weissmüller si D-lu Thomas. Celelalte roluri încă au fostū puse in mână sigure, si joculū d-șorelorū Forst si Jembach si a dōmnelorū Ernst si Beyer nu a lăsatū nimica de doritū. D-șora Borst, desi in rolū forțe micū, a jucatū cu succesū si amū dori s'o vedemū si in roluri mai mari. —sp.—

Sciri telegrafice.

Budapesta, 9 Decembrie (11 ore 45 m. sēra). Conferența de astă-sērā a partidei liberale discutā proiectulū de indemnitate. Raportorulū Hegedūs accentuează deplina încredere a partidei față cu guvernulu. (Vii aprobări generale). Ministrulū-președinte Wekerle mulțamesce pentru manifestarea de încredere si observă, că in afară de acestū clubū multū au așteptatū cu ocaziunea această importantă enunțațiuni politice din partea guvernului. Astfelū de enunțațiuni însă potū fi condiționate numai prin necesitatea politică. Ce privesce situația politică, vorbitorulū nu pōte, decâtū să repeteze si ađi, ce a đisū cu ocaziunea ultimă, că Majestatea Sa a datū prea grațioasă promisiune de a da sancțiunea celorlū trei proiecte de lege prezentate pentru sancționare, independentū de cele ce încă suntū in discuțiune, si încă de a-o da guvernului actualū. (Eljen-uri îndelungate entusiaste). Acestā îndatorēză pe guvernū, de a lucra mai departe cu neschimbatā perseveranță la validitatea acelorū principii, de cari au fostū condusū in activitatea sa de până acuma. (Eljen-uri sgomotōse.) De aceea se rōgā, ca ori si când raporturile politice ar face de lipsă punerea cestiunei de încredere, această să fiă lăsatā in primulū rândū in grija guvernului, care scie, decă si când si in ce chipū vrea să facā usū de acestū mijlocū, si care in deciziunea lui nu se conduce de considerații personale, ci de asigurarea acelorū principii, ce formēză unū punctū cardinalū alū acestei partide.

Budapesta, 10 Decembrie. Cu ocazia dezbaterii proiectului de in-

demnitate, ministrulū președinte Wekerle declarā, că proiectele bisericesci suntū sancționate, si ele au sositū deja in Budapesta (Aplause generale furtunōse. Strigări prelungite de „eljen“ si mare însuflețire).

Budapesta, 10 Decembrie. (Telegr. part.) Proiectele căsătoriei civile, a matriculelorū de statū si a religiunei copilorū suntū sancționate.

Literatură.

In editura frații Șaraga din Iași a apărut o edițiā populară, cuprindendū poesii de Dimitrie Bolintineanu, (partea I). Prețulū 1 leu. Broșura se estinde pe 260 pagine, tiparū compresū.

Mōra din Șisești este titlulū unui romanū, scrisū de d-lu preotū Ioanū Costinū din Satulū nou. D-lu preotū Costinū a pusū mai alesū pondū, in această scriere, pe moralulu, care dă, cum se esprima d-sa, fundamentulū, tăriā si durabilitatea vieții naționale si individuale, ce trece, ca unū firū roșu prin întregā lucrare. Intregū romanulū se va estinde pe 72 cōle de tiparū împărțitū in 3 volume de câte 24 cōle, seu 6 tomuri, costandū fiă care tomū câte 2 corōne (1 fl. v. a.). Procuratū anticipative costă numai 10 corōne. Pentru România 3 lei câte unū tomū, ér anticipative procuratū 15 lei cu porto. — Din această lucrare ce se ocupă cu activitatea publică de 9 ani a părintelui Dr. V. Lucaciu, in formă de romanū, a apărutū deja Tomulū I, care se estinde pe 196 pagine, formandū o broșurā elegantă, cu hărțiā fină, durabilă si tiparū destulū de frumosū. Doritorii de-a avē această lucrare să se adreseze la d-lu preotū Ioanū Costinū, Saturnou (Felsőujfalu) p. u. Nagy-Bánya.

NECROLOGŪ. In 30 Noembrie st. n. a încetatū din viață Aureliu Balinț, fostū parochū gr. cat. in Lita română. Imormēntarea s'a făcutū Lunī in 3 Decembrie. Pe rēposatulū ilū jelescū: soția sa Elena Balinț n. Feticiā, cu fiulū său Silviu, părinții, surorile, cumnații si numeroși cōnsăngeni.

DIVERSE.

Catechismulū Rușilorū. — Se scie, că Rușii au unū devotamentū nelimitatū pentru Țarū si-lū considerā, ca pe unū D-đeu. Se va înțelegē ușorū sentimentulū acesta, cetindū următōrele câte-va notițe estrase din catechismulū, pe care-lū învață toți copiii in Rusia: Intrebare. — Care e supunerea, pe care o datorimū împēratului? Răspunsū. — O supunere orbă si nelimitatā sub tōte raporturile. I. — In ce constā credința pe care 'i-o datorimū? R. — In esecutarea rigurōsă a ordinelorū sale, fără șovăire; de a ne achita de tōte datoriile nōstre cătrā elū si de a face totū, ce cere elū fără a murmura. I. — Cari suntū argumentele pentru acestū cultū? R. — Aceste argumente suntū, că împēratulū este locoțiitorulū si ministrulū lui D-đeu, spre a esecuta ordinile sale. Neascultarea cătrā împēratū se indentificā prin urmare, cu neascultarea cătrā D-đeu însuși, care va rēsplăti pe cealaltā lume cultulū nostru si ascultarea nōstrā cătrā împēratū, după cum va pedepsi aspru pe cei ce n'au datū această ascultare. I. — Cari suntū cărțile, cari precisēază aceste datorii? R. — Vechiulū si Noulū Testamentū I. — Ce exemplu confirmā aceste doctrine? R. — Esempulū lui Isusū Christosū însuși, care a trăitū si a muritū, ca supusū alū împēratului Romei, si s'a supusū respectuosū la decretulū, care 'lū condamna la mórte.

Cursulū pieței Brașovū.

Din 10 Decembrie 1894.

Banonote rom.	Cump.	9.81	Vënd.	9.80
Argint român.	Cump.	9.76	Vënd.	9.84
Napoleon-d'orū	Cump.	9.88	Vënd.	9.91
Galbeni	Cump.	5.84	Vënd.	5.89
Ruble rusesci	Cump.	133.1/2	Vënd.	—
Lire turcesci	Cump.	11.10	Vënd.	—
Mărci germane	Cump.	60.90	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vënd.	101.75

Proprietariū: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorū responsabilū: Gregoriu Maiorū.

